

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Sędziowie:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) SSR del. Agnieszka Kubis
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2014r. w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w K. Oddział KWK (...) w Z.

przeciwko R. K. (K.)

o uchylenie obowiązku wypłaty renty wyrównawczej

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 19 września 2013 r. **sygn. akt** VI P 8/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 częściowo w ten sposób, że obniża rentę wyrównawczą ustaloną ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach w dniu 24 stycznia 2003 roku w sprawie VI P 2223/00 do następujących kwot za następujące okresy:

a) za okres od 1 marca 2011 roku do 28 lutego 2012 roku do kwoty 558,22 zł (pięćset pięćdziesiąt osiem złotych 22/100) tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej z odsetkami ustawowymi od 15 lutego 2012 roku – w razie opóźnienia w płatności,

b) za okres od 1 marca 2012 roku do 31 stycznia 2014 roku do kwoty po 549,54 zł (pięćset czterdzieści dziewięć złotych 54/100) miesięcznie tytułem renty wyrównawczej z odsetkami ustawowymi od 15-tego dnia każdego miesiąca,

c) do kwoty po 549,54 zł (pięćset czterdzieści dziewięć złotych 54/100) miesięcznie tytułem bieżącej renty wyrównawczej począwszy od 1 lutego 2014 roku płatnej do dnia 15-tego każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności;

- a w pozostałej części powództwo oddala;

2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że odstępuje od obciążania pozwanego kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem I instancji.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) (-) SSO Teresa Kalinka (-) SSR (del.) Agnieszka Kubis

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Pa 167/13

UZASADNIENIE

(...) S.A. w K. Oddziału KWK (...) w Z. domagała się uchylenia począwszy od dnia 1 marca 2011 roku obowiązku płacenia na rzecz pozwanego R. K. renty wyrównawczej ustalonej ugodą sądową zawartą w dniu 24 stycznia 2003 roku przed Sądem Rejonowym w Gliwicach w sprawie VI P 2223/00, oraz zasądzenia na jej rzecz od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu podała, że do tej pory wypłacała pozwanemu rentę wyrównawczą w kwocie po 672 zł miesięcznie na podstawie ww. ugody sądowej, w której została ustalona odpowiedzialność powódki w wysokości 70% za szkodę pozwanego i gdzie przyjęto, że renta wyrównawcza dla powoda liczona jest jako różnica pomiędzy zarobkami pracowników porównawczych, rentą ZUS pozwanego i jego możliwościami zarobkowymi. Pozwany miał i ma zachowaną częściową zdolność do pracy. Od lutego 2008 roku nastąpiła, w ocenie powódki zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 k.c., bowiem pozwany z tą datą stał się potencjalnym emerytem górniczym.

Pozwany domagał się obniżenia renty wyrównawczej do wysokości wskazanej w wariancie drugim opinii biegłego Z. G. z dnia 11 lutego 2013 roku oraz zasądzenia na jego rzecz od powódki kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podniósł, iż zgodnie z ukształtowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego renta wyrównawcza dla górnika, który utracił zdolność do pracy w swoim zawodzie po osiągnięciu wieku emerytalnego winna stanowić różnicę między emeryturą, jaką uzyskalby po przepracowaniu wymaganego okresu, a rentą z ubezpieczenia społecznego.

Wyrokiem z dnia 19 września 2013r. (sygn. akt: IV P- Pm 8/12) Sąd Rejonowy w Gliwicach uchylił obowiązek wypłaty renty wyrównawczej przez powódkę na rzecz pozwanego wynikający z ugody zawartej przed Sądem Rejonowym-Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach w dniu 24 stycznia 2003 roku w sprawie VIP 2223/00 poczynając od dnia 1 marca 2011 roku oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany będąc pracownikiem KWK (...) w Z., w dniu 2 grudnia 1999 roku uległ wypadkowi przy pracy, wskutek tego częściowo utracił zdolność do pracy

Decyzją ZUS pozwanemu przyznana została renta inwalidzka z tytułu częściowej niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy na stałe.

Dnia 24 stycznia 2003 roku przed Sądem Rejonowym w Gliwicach powódka zawarła z pozwanym ugodę sądową, na mocy której ustalono, że pozwany w 30% przyczynił się do zaistnienia wypadku przy pracy. Na mocy postanowień ugody, powódka zobowiązała się zapłacić pozwanemu skapitalizowaną rentę wyrównawczą za okres od 2 grudnia 1999 roku do 31 stycznia 2003 roku w kwocie 22.904 zł, bieżącą rentę wyrównawczą za okres od 1 lutego 2003 roku do nadal po 672 zł miesięcznie oraz kwotą 10.500 zł tytułem zadośćuczynienia.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany w okresie od 1 lutego 2002 roku do 31 stycznia 2004 roku był zatrudniony na umowę zlecenie w Agencji (...) J. K. w G.. W dniu 1 sierpnia 2007 roku pozwany podjął pracę w Zarządzie Ośrodków (...) w

G., gdzie pracował do dnia 31 grudnia 2010 roku. Od dnia 1 stycznia 2011 roku do nadal pozwany jest zatrudniony w Miejskim Zarządzie Usług (...), który jest następcą prawnym (...) G. – Centrum (...).

Prawo do emerytury górniczej, w sytuacji niezastnienia wypadku, pozwany nabyłby w 2008 roku.

Sąd I instancji ustalił, w oparciu o opinię główną i uzupełniającą biegłego do spraw rent wyrównawczych Z. G. rentę wyrównawczą w II wariantach w opinii głównej i w opinii uzupełniającej w kolejnych dwóch wariantach :

I. renta wyrównawcza w całym spornym okresie pozwanemu nie przysługuje - przy założeniu, że pozwany ma obowiązek zmniejszania szkody;

II. renta wyrównawcza powinna zostać obniżona przy założeniu braku dochodów ze stosunku pracy po stronie pozwanego z uwzględnieniem przepracowanych dniówek przodkowych

- w okresie od 1 marca 2011 roku do 28 lutego 2012 roku do kwoty 558,22 zł miesięcznie,
- w okresie od 1 marca 2012 roku do 31 marca 2012 roku i na przyszłość do kwoty 549,54 zł miesięcznie.

III. renta wyrównawcza pozwanemu nie przysługuje, przy przyjęciu faktycznie osiągniętych dochodów ze stosunku pracy z pominięciem dniówek przodkowych;

IV. renta wyrównawcza powinna zostać obniżona, przy założeniu braku dochodów ze stosunku pracy po stronie pozwanego z pominięciem przepracowanych dniówek przodkowych

- w okresie od 1 marca 2011 roku do 28 lutego 2012 roku do kwoty 496,17 zł miesięcznie,
- w okresie od 1 marca 2012 roku do 31 marca 2012 roku i na przyszłość do kwoty 487,04 zł miesięcznie

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy uznał, iż roszczenie powódki zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd I instancji przytoczył treść art. 907 § 2 k.c. Powołał się na orzecznictwo Sądu Najwyższego (uchwała z dnia 18 października 1972 roku, III PZP 25/72, OSNCP 1973/38; wyrok z dnia 28 listopada 1972 roku III PRN 94/72, OSNCP 1974/2/22), Sąd Rejonowy wskazał, że w sprawie o zmianę wysokości renty zasądzonej wyrokiem, sąd uwzględni w ramach zmiany stosunków okoliczności powstałe po wydaniu wyroku.

Sąd Rejonowy, odnosząc się do zarzutu strony powodowej, iż zmiana stosunków w omawianej sprawie w rozumieniu art. 907 § 2 k.c, polega na tym, że pozwany począwszy od lutego 2008 roku byłby już emerytem górniczym, uznał, że okoliczność ta może stanowić podstawę powództwa o uchylenie renty wyrównawczej. Sąd I instancji podzielił stanowisko powódki, która domagała się uchylenia począwszy od 1 marca 2011 roku renty wyrównawczej wypłacanej pozwanemu zgodnie z wariantem trzecim opinii uzupełniającej z dnia 11 lutego 2013 roku, w którym biegły ustalił, że renta wyrównawcza pozwanemu nie przysługuje. Pozwanemu należy wliczać do wyliczenia renty wyrównawczej faktyczne dochody otrzymywane ze stosunku pracy. Sąd przytoczył w tym miejscu orzeczeniu SN z dnia 27 września 2002 roku (II UKN 582/01, (...) z 2004 roku, Nr 4, poz. 232), które podzielił w pełni. Zdaniem Sądu I instancji, pozwany wprawdzie w okresie spornym był już potencjalnym emerytem, to jednak jako potencjalny emeryt faktycznie nie nabył jeszcze prawa do emerytury górniczej, a zatem ponoszona przez niego szkoda winna ulec pomniejszeniu przy uwzględnieniu jego faktycznych realnych możliwości zarobkowania. Dochody osiągnięte przez pozwanego winny być wliczane do jego renty wyrównawczej.

Mając to na uwadze, Sąd Rejonowy za okres sporny uchylił obowiązek wypłaty pozwanemu przez powódkę renty wyrównawczej.

W dalszej kolejności Sąd I instancji uzasadnił rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł pozwany.

Zaskarżając wyrok w całości zarzucił:

naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 444 § 2 k.c. w zw. z art. 907 § 2 k.c. polegające na ustaleniu, iż pozwany wobec uzyskania prawa do potencjalnej emerytury górniczej, a także w związku osiąganymi dochodami nie ponosi już szkody.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie iż pozwanemu R. K. przysługuje prawo do renty w wysokości wyliczonej przez biegłego Z. G. w wariantcie II.

ewentualnie o:

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji pozwany zarzucił, iż Sąd Rejonowy błędnie przyjął, iż kompensuje on szkodę w całości, w związku z czym nie należna jest mu renta wyrównawcza, z uwagi na potencjalne uprawnienia pozwanego do emerytury górniczej i osiągane dochody z pracy zawodowej. Pozwany w argumentacji przytoczył orzecznictwo SN, w myśl którego renta wyrównawcza dla górnika, który utracił zdolność do wykonywania pracy w swoim zawodzie po osiągnięciu przez niego wieku emerytalnego, winna stanowić różnicę między emeryturą górniczą jaką by uzyskał, a rentą z ubezpieczenia społecznego jaką otrzymuje. Ponadto pozwany podniósł, iż Sąd błędnie zakwalifikował do jego dochodów zarobki, które uzyskuje, gdyż będąc emerytem górniczym również uzyskiwałby dochody.

Sąd Okręgowy w Gliwicach zważył:

Apelacja pozwanego zasługuje na uwzględnienie.

Analizując zgromadzony materiał dowodowy, Sąd Okręgowy uznał, iż Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia odnośnie stanu faktycznego, prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, w konsekwencji Sąd Okręgowy podzielił w całości ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego. Sąd II instancji nie podzielił natomiast oceny prawnej zebranego materiału dowodowego jak i wyciągniętych wniosków.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było roszczenie powódki - (...) S.A. w K. Oddziału KWK (...) w Z. - o uchylenie obowiązku wypłacania renty wyrównawczej w wysokości 672 zł miesięcznie, w związku z wypadkiem przy pracy u pozwanego R. K., na mocy art. 907§2 k.c. w związku ze zmianą stosunków – potencjalnym nabyciem prawa do emerytury górniczej przez pozwanego z dniem 1 stycznia 2008r.

Bezsporne w sprawie było, że powód uległ wypadkowi przy pracy u pozwanej w dniu 2 grudnia 1999r., na skutek którego stał się osobą częściowo niezdolną do pracy. Z tego też względu wyczerpane są przesłanki wynikające z art. 444 § 2 k.c., iż jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Bezsporne jest również, iż na podstawie ugody sądowej z dnia 24 stycznia 2003r. powódka wypłacała pozwanemu rentę wyrównawczą w wysokości 672 zł.

Zmianą stosunków, w rozumieniu art. 907 §2, która uzasadniałaby uchylenie obowiązku wypłacania renty, była w ocenie powódki potencjalna emerytura górnicza, do której prawo pozwany nabyłby w dniu 1 stycznia 2008r. Strony były zgodne, iż w okresie objętym sporem pozwany był hipotetycznym emerytem górniczym.

Sąd Okręgowy przychylił się i przyjął stanowisko Sądu I instancji, iż ta okoliczność- potencjalna emerytura górnicza, stanowi zmianę stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c., Jednocześnie wskazać należy, że argumenty odniesione w

apelacji są słuszne. Okoliczność, że pozwany jest potencjalnym emerytem górniczym w związku z osiąganymi przez niego dochodami, nie może stanowić o braku szkody po jego stronie.

Sąd II-instancji podzielił stanowisko pozwanego, iż gdyby przeszedł na emeryturę górniczą to jako emeryt górniczy nie miałby obowiązku wykorzystywania zachowanej części zdolności do świadczenia pracy. Nie można przyjąć, że jako potencjalny emeryt pozwany ma obecnie obowiązek starania się o zmniejszenie rozmiaru szkody przez podejmowanie zatrudnienia w celu wyliczenia renty uzupełniającej w mniejszym rozmiarze. W orzecznictwie przyjmuje się, iż po osiągnięciu wieku emerytalnego przez górnika, który w wyniku wypadku przy pracy utracił zdolność do wykonywania pracy w tym zawodzie, renta wyrównawcza powinna stanowić różnicę między emeryturą, jaką uzyskałby po przepracowaniu wymaganego okresu, a rentą wypadkową z ubezpieczenia społecznego. Tę samą zasadę stosuje się w przypadku upływu od daty podjęcia zatrudnienia w charakterze górnika okresu uprawniającego do emerytury bez względu na wiek (tzw. wcześniejszej emerytury górniczej) (wyrok SN z dnia 23 listopada 2010r. I PK 47/10, LEX nr 707403; wyrok Sądu Najwyższego z 17 maja 2017 r., I UK 350/06, LEX nr 294999) Po spełnieniu przez powoda warunków do uzyskania emerytury górniczej, przy ustaleniu wysokości renty wyrównawczej nie bierze się pod uwagę zachowanych przez niego ograniczonych możliwości zarobkowych. Prawo do emerytury górniczej powstaje w związku z przepracowaniem 25 lat pod ziemią oraz osiągnięciem określonego wieku. Zatem pracownik, który uległ wypadkowi przy pracy i utracił zdolność do pracy pod ziemią ponosi szkodę polegającą na braku możliwości dopracowania do stażu uprawniającego go do emerytury górniczej. R. K. jako emeryt górniczy też mógłby pracować i osiągać przychód. Skoro powódka odpowiada za szkodę polegającą na braku możliwości uzyskania emerytury górniczej przez pozwanego to brak podstaw do uwzględnienia po jego stronie możliwości zarobkowych.

Pozwany zarzucił w apelacji, iż Sąd I instancji naruszył art. 444 § 2 k.c. w zw. z art. 907 § 2 k.c. Za cytowanym wyżej wyrokiem SN należy podnieść, iż naruszenie art. 907 §2 k.c. nie miało miejsca, gdyż naruszenie tego przepisu może polegać na zmianie przez sąd wysokości renty mimo braku zmiany stosunków. Nie może natomiast polegać na błędnym określeniu rozmiaru szkody.

Uzasadniony natomiast w ocenie Sądu II instancji jest zarzut naruszenia art. 444 §2 k.c., który reguluje kwestię rozmiaru szkody w przypadku istnienia podstaw do zasądzenia renty wyrównawczej. Sąd Rejonowy nie wyjaśnił dlaczego przyjął wariant III przedstawionej opinii biegłego do spraw rent wyrównawczych. Kwestia dniówek przodkowych, które powódka zakwestionowała w zastrzeżeniach do opinii głównej, została wyjaśniona przez biegłego w opinii uzupełniającej. Wskazał w niej, iż wyliczenia dniówek dokonał na podstawie oryginału wykazu znajdującego w aktach rentowych ZUS, a który to dokument został dołączony do wniosku pozwanego o świadczenie rentowe. Z akt organu rentowego wynika, że pozwany przepracował w KWK (...) dniówki przodkowe w okresie od 1984 roku do 1991 roku / karta 6 a.r./ i w KWK (...) dniówek przodkowych w okresie od 4 września 1991 roku do 31 grudnia 1999 roku / karta 7 a.r./ . Okoliczności te były uwzględnione przez biegłego w opinii zasadniczej. Sąd II-instancji nie czynił ustaleń na podstawie dowodu z opinii uzupełniającej, gdyż nie uwzględniała ona wszystkich przepracowanych i wykazanych dniówek półtorakrotnych.

Sąd Okręgowy przychylił się do wniosku pozwanego w apelacji i uwzględnił wariant II opinii głównej, zgodnie z którym renta wyrównawcza stanowi różnicę między potencjalną emeryturą górniczą a rentą inwalidzką, pomniejszoną o 30 % przyczynienia pozwanego do wypadku, nie uwzględniając wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, uwzględniając za to wszystkie dniówki przodkowe. W konsekwencji rentę wyrównawczą należało obniżyć do kwot wskazanych w wyroku i w pozostałym zakresie powództwo oddalić.

Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania pozwanego kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi w toku postępowania przed Sądem I instancji.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (-) SSO Teresa Kalinka (-) SSR del. Agnieszka Kubis